

(Πράξεις εγκριθείσες δυνάμει του τίτλου VI της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση)

ΑΠΟΦΑΣΗ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
της 19ης Ιουλίου 2002
για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων
 (2002/629/ΔΕΥ)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, και ιδίως το άρθρο 29, το άρθρο 31 στοιχείο ε) και το άρθρο 34 παράγραφος 2 στοιχείο β),

την πρόταση της Επιτροπής ⁽¹⁾,

τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ⁽²⁾,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Το πρόγραμμα δράσης του Συμβουλίου και της Επιτροπής, που αφορά την άριστη δυνατή εφαρμογή των διατάξεων της συνθήκης του Άμστερνταμ για τη δημιουργία ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης ⁽³⁾, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε της 15ης και 16ης Οκτωβρίου 1999, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Σάντα Μαρία ντα Φέιρα της 19ης και 20ής Ιουνίου 2000, που απαριθμούνται στον πίνακα αποτελεσμάτων, και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με το ψήφισμα της 19ης Μαου 2000 για την ανακοίνωση της Επιτροπής «περαιτέρω δράσεις στην καταπολέμηση της εμπορίας γυναικών», θεωρούν ενδεδειγμένο ή ζητούν να αναληφθεί νομοθετική δράση για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, όπου θα περιλαμβάνονται κοινοί ορισμοί, ποινικοί χαρακτηρισμοί και κυρώσεις.
- (2) Η κοινή δράση 97/154/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 24ης Φεβρουαρίου 1997, για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και τη σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών ⁽⁴⁾ πρέπει να τύχει συνέχειας με περαιτέρω νομοθετική δράση που θα αντιμετωπίζει τις διαφορές των νομικών προσεγγίσεων των κρατών μελών και θα συμβάλει στην ανάπτυξη αποτελεσματικής συνεργασίας των δικαστικών αρχών και των αρχών επιβολής του νόμου για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων.
- (3) Η εμπορία ανθρώπων συνιστά σοβαρή καταπάτηση των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας και ενέχει αδιάσπαστες πρακτικές, όπως η εκμετάλλευση και εξαπάτηση ευάλωτων προσώπων, καθώς επίσης και χρήση βίας, απειλών, δέσμευση μέσω χρεών και εξαναγκασμό.

- (4) Το συμπληρωματικό πρωτόκολλο στη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά του διακρατικού οργανωμένου εγκλήματος, το οποίο αφορά την πρόληψη, καταστολή και δίωξη της εμπορίας προσώπων, ιδίως γυναικών και παιδιών, συνιστά αποφασιστικό βήμα προς τη διεθνή συνεργασία στον τομέα αυτόν.
- (5) Τα παιδιά είναι πιο τρωτά και συνεπώς κινδυνεύουν περισσότερο να πέσουν θύματα εμπορίας.
- (6) Το σημαντικό έργο των διεθνών οργανισμών, ειδικότερα του ΟΗΕ, θα πρέπει να συμπληρωθεί με το έργο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- (7) Το σοβαρό έγκλημα της εμπορίας ανθρώπων πρέπει να αντιμετωπισθεί όχι μόνον μέσω μεμονωμένης δράσης από κάθε κράτος μέλος αλλά με ολοκληρωμένη προσέγγιση της οποίας ο ορισμός των στοιχείων που στοιχειοθετούν το έγκλημα, κοινός σε όλα τα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένων αποτελεσματικών, ανάλογων και αποτρεπτικών κυρώσεων, θα αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα. Σύμφωνα με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, η παρούσα απόφαση πλαίσιο περιορίζεται στο ελάχιστο που απαιτείται για να επιτευχθούν οι στόχοι αυτοί σε ευρωπαϊκό επίπεδο και δεν επεκτείνεται πέρα από τα αναγκαία για το σκοπό αυτό.
- (8) Είναι αναγκαίο να καθιερωθούν κυρώσεις όσον αφορά τους δράστες, επαρκώς αυστηρές, ώστε να είναι δυνατόν να υπαχθεί η εμπορία ανθρώπων στα νομοτετήματα που έχουν ήδη θεσπιστεί για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, όπως η κοινή δράση 98/699/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 3ης Δεκεμβρίου 1998, για το ξέπλυμα χρήματος, τον προσδιορισμό, τον εντοπισμό, τη δέσμευση, την κατάσχεση και τη δήμευση των οργάνων και των προϊόντων του εγκλήματος ⁽⁵⁾ και η κοινή δράση 98/733/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1998, σχετικά με το αξιόπιστο της συμμετοχής σε εγκληματική οργάνωση στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ ΕΕ C 62 Ε της 27.2.2001, σ. 324.

⁽²⁾ ΕΕ C 35 Ε της 28.2.2002, σ. 114.

⁽³⁾ ΕΕ C 19 της 23.1.1999, σ. 1.

⁽⁴⁾ ΕΕ L 63 της 4.3.1997, σ. 2.

⁽⁵⁾ ΕΕ L 333 της 9.12.1998, σ. 1· κοινή δράση όπως τροποποιήθηκε τελευταία με την απόφαση πλαίσιο 2001/500/ΔΕΥ (ΕΕ L 182 της 5.7.2001, σ. 1).

⁽⁶⁾ ΕΕ L 351 της 29.12.1998, σ. 1.

- (9) Η παρούσα απόφαση πλαίσιο θα πρέπει να συμβάλει στην καταπολέμηση και την πρόληψη της εμπορίας ανθρώπων με τη συμπλήρωση των νομοθετημάτων που έχουν εκδοθεί στον τομέα αυτό, όπως η κοινή δράση 96/700/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 29ης Νοεμβρίου 1996, για την κατάρτιση προγράμματος ενθάρρυνσης και ανταλλαγών μεταξύ των υπευθύνων για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών (STOP) ⁽¹⁾, η κοινή δράση 96/748/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 1996, σχετικά με την επέκταση της εντολής που δόθηκε στη μονάδα ναρκωτικών της Europol ⁽²⁾, η απόφαση αριθ. 293/2000/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιανουαρίου 2002, για τη θέσπιση του προγράμματος κοινοτικής δράσης (πρόγραμμα Daphne) (2000-2003) περί προληπτικών μέτρων κατά της βίας εις βάρος παιδιών, εφήβων και γυναικών ⁽³⁾, η κοινή δράση 98/428/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 1998, για τη δημιουργία Ευρωπαϊκού Δικαστικού Δικτύου ⁽⁴⁾, η κοινή δράση 96/277/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 22ας Απριλίου 1996, σχετικά με ένα πλαίσιο ανταλλαγής δικαστικών-συνδέσμων, με σκοπό τη βελτίωση της δικαστικής συνεργασίας των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ⁽⁵⁾ και η κοινή δράση 98/427/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 1998, για την ορθή πρακτική κατά την αμοιβαία δικαστική συνδρομή επί ποινικών υποθέσεων ⁽⁶⁾.
- (10) Συνεπώς, η κοινή δράση 97/154/ΔΕΥ πρέπει να παύσει να ισχύει εφόσον αφορά την εμπορία ανθρώπων,

δ) δίνονται ή λαμβάνονται πληρωμές ή οφέλη για να επιτευχθεί η συναίνεση προσώπου το οποίο ασκεί έλεγχο επί άλλου προσώπου

προς το σκοπό εκμετάλλευσης της εργασίας ή των υπηρεσιών αυτού του προσώπου, συμπεριλαμβανομένης τουλάχιστον της καταναγκαστικής ή υποχρεωτικής εργασίας ή υπηρεσιών, δουλείας ή παρόμοιας πρακτικής ή ειλωτείας, ή

προς το σκοπό εκπόρνευσης ή άλλης μορφής σεξουαλικής εκμετάλλευσης, περιλαμβανομένης της πορνογραφίας.

2. Η συναίνεση θύματος εμπορίας ανθρώπων προς το σκοπό της εκμετάλλευσής του είτε σκοπούμενη είτε πραγματική, είναι άνευ σημασίας εάν έχουν χρησιμοποιηθεί τα μέσα που προσδιορίζονται στην παράγραφο 1.

3. Όταν η πράξη σύμφωνα με την παράγραφο 1 αφορά παιδί, συνιστά αξιόποινη πράξη εμπορίας ανθρώπων ακόμη και εάν δεν έχουν χρησιμοποιηθεί τα μέσα που προσδιορίζονται στην παράγραφο 1.

4. Για τους σκοπούς της παρούσας απόφασης πλαισίου, ως «παιδί» νοείται κάθε πρόσωπο ηλικίας κάτω των δεκαοκτώ ετών.

Άρθρο 2

Προτροπή, βοήθεια, εξώθηση και απόπειρα

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ ΠΛΑΙΣΙΟ:

Άρθρο 1

Εγκλήματα σχετικά με την εμπορία ανθρώπων με σκοπό την εκμετάλλευση της εργασίας τους ή την σεξουαλική τους εκμετάλλευση

1. Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε οι ακόλουθες πράξεις να συνιστούν αξιόποινες πράξεις:

η στρατολόγηση, μεταφορά, μεταβίβαση, υπόθαλψη και εν συνεχεία παραλαβή ενός προσώπου, συμπεριλαμβανομένης της ανταλλαγής ή μεταβίβασης του ελέγχου επί του προσώπου αυτού, όταν:

- γίνεται χρήση εξαναγκασμού, βίας ή απειλής, συμπεριλαμβανομένης της απαγωγής, ή
- γίνεται χρήση δόλου ή απάτης, ή
- συντρέχει κατάχρηση εξουσίας ή μιας ευπαθούς θέσης, τέτοιας φύσεως ώστε το εν λόγω πρόσωπο να μην έχει άλλη αποδεκτή δυνατότητα παρά να υποταγεί στην κατάχρηση, ή

⁽¹⁾ ΕΕ L 322 της 12.12.1996, σ. 7.

⁽²⁾ ΕΕ L 342 της 31.12.1996, σ. 4.

⁽³⁾ ΕΕ L 34 της 9.2.2000, σ. 1.

⁽⁴⁾ ΕΕ L 191 της 7.7.1998, σ. 4.

⁽⁵⁾ ΕΕ L 105 της 27.4.1996, σ. 1.

⁽⁶⁾ ΕΕ L 191 της 7.7.1998, σ. 1.

Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε η προτροπή, βοήθεια, εξώθηση ή η απόπειρα διάπραξης εγκλήματος που προβλέπεται από το άρθρο 1 να συνιστούν αξιόποινες πράξεις.

Άρθρο 3

Ποινές

1. Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε τα εγκλήματα που προβλέπονται από τα άρθρα 1 και 2 να τιμωρούνται με ποινικές κυρώσεις αποτελεσματικές, ανάλογες και αποτρεπτικές, που θα είναι δυνατόν να αποτελέσουν βάση έκδοσης.

2. Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε τα εγκλήματα που προβλέπονται από το άρθρο 1 να τιμωρούνται με ποινή στερητική της ελευθερίας ανώτατης διάρκειας όχι μικρότερης των οκτώ ετών, όταν έχουν διαπραχθεί υπό κάποια από τις ακόλουθες περιστάσεις:

α) το έγκλημα εξέδωσε εκ προθέσεως ή εκ βαρείας αμελείας σε κίνδυνο την ζωή του θύματος·

β) το έγκλημα διεπράχθη εναντίον θύματος ιδιαιτέρως τρωτού. Το θύμα θεωρείται ιδιαιτέρως τρωτό τουλάχιστον εάν δεν είχε συμπληρώσει την ηλικία της σεξουαλικής ενηλικίωσης, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, το δε έγκλημα διεπράχθη με σκοπό την εκμετάλλευση της πορνείας άλλων ή άλλες μορφές σεξουαλικής εκμετάλλευσης, περιλαμβανομένης της πορνογραφίας·

- γ) κατά τη διάπραξη του εγκλήματος να χρησιμοποιήθηκε σοβαρή βία, ή να προξενήθηκε ιδιαίτερα σοβαρή σωματική βλάβη του θύματος·
- δ) το έγκλημα διεπράχθη στα πλαίσια εγκληματικής οργάνωσης όπως αυτή ορίζεται από την κοινή δράση 98/733/ΔΕΥ, πλην του επιπέδου ποινών που αναφέρεται σε αυτήν.

Άρθρο 4

Ευθύνη νομικών προσώπων

1. Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε να εξασφαλίσει ότι τα νομικά πρόσωπα δύνανται να θεωρηθούν υπεύθυνα για ποινικό αδίκημα που προβλέπεται από τα άρθρα 1 και 2, το οποίο διαπράττεται προς όφελός τους από οποιοδήποτε πρόσωπο που ενεργεί είτε ατομικά είτε ως μέλος οργάνου του νομικού προσώπου και το οποίο κατέχει ιθύνουσα θέση εντός του νομικού προσώπου, βάσει:

- α) εξουσιοδότησης για την εκπροσώπηση του νομικού προσώπου, ή
- β) εξουσίας λήψης αποφάσεων για λογαριασμό του νομικού προσώπου, ή
- γ) εξουσίας άσκησης ελέγχου εντός του νομικού προσώπου.

2. Εκτός από τις περιπτώσεις που ήδη προβλέπονται από την παράγραφο 1, κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε να εξασφαλίσει ότι ένα νομικό πρόσωπο δύναται να θεωρηθεί υπεύθυνο και στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η έλλειψη εποπτείας ή ελέγχου από πρόσωπο που αναφέρεται στην παράγραφο 1, καθιστά δυνατή τη διάπραξη αδικήματος που προβλέπεται από τα άρθρα 1 και 2 προς όφελος του εν λόγω νομικού προσώπου από πρόσωπο που ενεργεί υπό την εξουσία του.

3. Η ευθύνη νομικών προσώπων δυνάμει των παραγράφων 1 και 2 δεν αποκλείει την ποινική δίωξη φυσικών προσώπων τα οποία είναι αυτουργοί, ηθικοί αυτουργοί ή συνεργοί αδικήματος που προβλέπεται από τα άρθρα 1 και 2.

4. Για τους σκοπούς της παρούσας απόφασης πλαισίου, ως νομικό πρόσωπο νοείται κάθε οντότητα, η οποία αναγνωρίζεται ως νομικό πρόσωπο βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας, πλην των κρατών ή των άλλων οργανισμών δημοσίου δικαίου όταν ασκούν κρατική εξουσία και των δημόσιων διεθνών οργανισμών.

Άρθρο 5

Κυρώσεις κατά νομικών προσώπων

Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε το νομικό πρόσωπο το οποίο υπέχει ευθύνη βάσει του άρθρου 4 να υπόκειται σε αποτελεσματικές, ανάλογες και αποτρεπτικές κυρώσεις, στις οποίες περιλαμβάνονται χρηματικές ποινές ή πρόστιμα, και είναι δυνατόν να περιλαμβάνονται άλλες κυρώσεις, όπως:

- α) αποκλεισμός από δημόσιες παροχές ή ενισχύσεις, ή
- β) προσωρινή ή οριστική απαγόρευση της άσκησης εμπορικής δραστηριότητας, ή
- γ) επιβολή δικαστικής εποπτείας, ή
- δ) δικαστική εντολή διάλυσης, ή
- ε) προσωρινό ή οριστικό κλείσιμο των εγκαταστάσεων που χρησιμοποιήθηκαν για τη διάπραξη του αδικήματος.

Άρθρο 6

Δικαιοδοσία και δίωξη

1. Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε να θεμελιώσει τη δικαιοδοσία του επί των αδικημάτων που προβλέπονται από τα άρθρα 1 και 2 όταν:

- α) το αδίκημα διαπράττεται εξ ολοκλήρου ή εν μέρει στο έδαφος αυτού του κράτους, ή
- β) ο δράστης του αδικήματος είναι υπήκοος αυτού του κράτους, ή
- γ) το αδίκημα διαπράττεται προς όφελος νομικού προσώπου εγκατεστημένου στο έδαφος αυτού του κράτους μέλους.

2. Ένα κράτος μέλος μπορεί να αποφασίσει ότι οι κανόνες δικαιοδοσίας που ορίζονται από τα στοιχεία β) και γ) της παραγράφου 1 δεν εφαρμόζονται ή εφαρμόζονται μόνο σε συγκεκριμένες περιπτώσεις ή περιστάσεις, όταν το αδίκημα διαπράττεται έξω από το έδαφός του.

3. Ένα κράτος μέλος το οποίο, βάσει της νομοθεσίας του, δεν προβαίνει σε έκδοση των υπηκόων του, λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε να θεμελιώνει τη δικαιοδοσία του και να προβαίνει, όπου είναι αναγκαίο, στη δίωξη αδικήματος που προβλέπεται από τα άρθρα 1 και 2 όταν το αδίκημα διαπράττεται από υπήκοό του έξω από το έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους.

4. Τα κράτη μέλη ενημερώνουν τη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου και την Επιτροπή όταν αποφασίζουν να εφαρμόσουν την παράγραφο 2, κατά περίπτωση με μνεία των ειδικών περιπτώσεων ή περιστάσεων στις οποίες εφαρμόζεται η απόφαση.

Άρθρο 7

Προστασία και συνδρομή στα θύματα

1. Τα κράτη μέλη ορίζουν ότι η διεξαγωγή ανακρίσεων ή η άσκηση δίωξης για αδικήματα καλυπτόμενα από την παρούσα απόφαση πλαίσιο δεν θα εξαρτώνται από καταγγελία ή κατηγορία εκ μέρους του προσώπου που υπέστη το έγκλημα, τουλάχιστον στις περιπτώσεις στις οποίες εφαρμόζεται το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο α).

2. Τα παιδιά που είναι θύματα αδικήματος το οποίο αναφέρεται στο άρθρο 1 θα πρέπει να θεωρούνται ιδιαίτερα ευάλωτα θύματα, σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 4, το άρθρο 8 παράγραφος 4 και το άρθρο 14 παράγραφος 1 της απόφασης πλαισίου 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2001, για το καθεστώς των θυμάτων κατά την ποινική διαδικασία (1).

3. Όταν το θύμα είναι παιδί, κάθε κράτος μέλος λαμβάνει όλα τα δυνατά μέτρα για να εξασφαλίσει την παροχή κατάλληλης συνδρομής στην οικογένειά του. Πιο συγκεκριμένα, κάθε κράτος μέλος, εφόσον ενδείκνυται και είναι εφικτό, εφαρμόζει στην προκειμένη οικογένεια, το άρθρο 4 της απόφασης πλαισίου 2001/220/ΔΕΥ.

Άρθρο 8

Γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής

Η παρούσα απόφαση πλαίσιο εφαρμόζεται στο Γιβραλτάρ.

(1) ΕΕ L 82 της 22.3.2001, σ. 1.

Άρθρο 9

Εφαρμογή κοινής δράσης 97/154/ΔΕΥ

Η κοινή δράση 97/154/ΔΕΥ παύει να ισχύει, όσον αφορά την εμπορία ανθρώπων.

Άρθρο 10

Εφαρμογή

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να συμμορφωθούν προς την παρούσα απόφαση πλαίσιο το αργότερο μέχρι την 1η Αυγούστου 2004.

2. Τα κράτη μέλη διαβιβάζουν, μέχρι την ημερομηνία που αναφέρει η παράγραφος 1, στη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου και την Επιτροπή το κείμενο των διατάξεων διά των οποίων μεταφέρονται στο εθνικό τους δίκαιο οι δυνάμει της παρούσας απόφασης πλαισίου υποχρεώσεις τους. Το Συμβούλιο, το αργότερο μέχρι την 1η Αυγούστου 2005, και με βάση έκθεση που συντάσσεται βάσει,

αφενός, των εν λόγω στοιχείων και, αφετέρου, γραπτής έκθεσης της Επιτροπής, θα προβεί σε αξιολόγηση του βαθμού κατά τον οποίο τα κράτη μέλη έχουν λάβει τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να συμμορφωθούν με την απόφαση πλαίσιο.

Άρθρο 11

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα απόφαση πλαίσιο αρχίζει να ισχύει από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*.

Βρυξέλλες, 19 Ιουλίου 2002.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

T. PEDERSEN